

EVA: 2018-1211-0836
Številka: 00702-94/2019/6
Datum: 28. 11. 2019

Mnenje o Predlogu zakona o dopolnitvah Zakona o mednarodni zaščiti

Državni svet Republike Slovenije s predlogom Zakona o dopolnitvah Zakona o mednarodni zaščiti predlaga dodatna razloga, na podlagi katerih se posamezniku status begunca in subsidiarne zaščite ne priznata. Skladno s predlogom zakona se osebam, ki so bile v varni tretji državi ali če so nezakonito vstopile na ozemlje Republike Slovenije, ne prizna status begunca in subsidiarne zaščite.

Mnenje Vlade Republike Slovenije:

Mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji določa skupna evropska azilna zakonodaja (*Common European Asylum System*). Republika Slovenija je kot država članica EU dolžna spoštovati evropsko zakonodajo na področju mednarodne zaščite.

Predlog v vsebinskem smislu posega v določbe glede izključitve iz statusa mednarodne zaščite.

V zvezi z novima razlogoma za izključitev iz statusa begunca in statusa subsidiarne zaščite (država, iz katere prosilec prihaja, se šteje za varno tretjo državo; prosilec je nezakonito vstopil na ozemlje RS ali protipravno podaljšal svoje bivanje in se brez pravega razloga ni javil oblastem ali ni podal prošnje za mednarodno zaščito v najkrajšem možnem času glede na okoliščine njegovega vstopa) je treba pojasniti, da razloge za izključitev iz statusa begunca določa Konvencija o statusu beguncev v 1. členu, točkah d, e in f, v obsegu konvencije pa jih opredeljuje tudi Direktiva Sveta 2011/95/EU z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca, ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebujejo mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite (v nadaljevanju: Direktiva 2011/95/EU).

Navedena direktiva določa tudi razloge za izključitev iz statusa subsidiarne zaščite, ki smiselno sledijo razlogom za izključitev iz statusa begunca. Zakon o mednarodni zaščiti razloge za izključitev iz statusa begunca in statusa subsidiarne zaščite v celoti povzema po navedenih pravnih aktih.

Poudariti je treba tudi, da Direktiva 2013/32/EU o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite določa, da je uporaba koncepta varnih tretjih držav mogoča na podlagi nacionalnega prava, kar med drugim vključuje pravila, ki v skladu z mednarodnim pravom omogočajo posamično preučitev, ali je zadevna tretja država za določenega prosilca varna, in ki prosilcu omogočajo vsaj izpodbijanje uporabe koncepta varne tretje države z utemeljitvijo, da tretja država v njegovih posebnih okoliščinah ni varna. Prosilcu se mora omogočiti tudi, da izpodbija obstoj zveze med njim in tretjo državo.

Iz navedenega je jasno, da osebo, ki prihaja iz varne tretje države in ki zaprosi za mednarodno zaščito, ni mogoče brez postopka, v katerem se individualno presoja zgoraj omenjeno, izključiti iz mednarodne zaščite. Temu sledi tudi Zakon o mednarodni zaščiti.

Predlagana nova razloga za izključitev iz statusa begunca oziroma subsidiarne zaščite pomenita tako kršitev konvencije kot tudi kršitev Direktive 2011/95/EU in Direktive 2013/32/EU in pomenita glede na naravo instituta mednarodne zaščite nesorazmeren poseg v pravico od mednarodne zaščite.

Uredba (EU), št. 604/2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljani tretje države ali oseba brez državljanstva (v nadaljnjem besedilu: uredba), predpisuje natančne postopke, merila in mehanizme za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljani tretje države ali oseba brez državljanstva. Uredba v 3. členu določa, da države članice obravnavajo vsako prošnjo za mednarodno zaščito državljanov tretje države ali osebe brez državljanstva, ki prošnjo vloži na ozemlju katere koli izmed članic, tudi na meji ali na tranzitnem območju. Prošnjo obravnava ena sama država članica, in sicer tista, ki je za to odgovorna glede na merila iz poglavja III uredbe. Kadar na osnovi meril ni mogoče določiti nobene odgovorne države članice, je za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito odgovorna prva država članica, v kateri je bila prošnja vložena. 13. člen določa odgovorno državo članico, kadar se na podlagi dokazov ali posrednih okoliščin, opisanih na dveh seznamih iz člena 22(3) uredbe, vključno s podatki iz Uredbe (EU) št. 603/2013, ugotovi, da je prosilec ob prihodu iz tretje države nezakonito prečkal mejo države članice po kopnem, morju ali zraku, in sicer je za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito odgovorna država članica, v katero je vstopil na ta način. Ta odgovornost preneha 12 mesecev po datumu nezakonitega prehoda meje.

Upošteva je navedeno Vlada Republike Slovenije nasprotuje predlogu dopolnitev Zakona o mednarodni zaščiti.